

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **D., spol. s r. o.**, X.Š., IČO: X., zast. JUDr. A.P., advokát, O.P.L.Č. proti žalovanému: **I., a. s.**, P.K., IČO: X., zast. JUDr. V.V., H.K., **o 351 233,98 eur (10 581 275 Sk)**, na odvolanie žalovaného a žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. decembra 2011, č. k. 4 Cb/1/2009-190 v znení uznesenia, č. k. 4 Cb/1/2009-202 z 29. decembra 2011, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. decembra 2011, č. k. 4 Cb/1/2009-190 v znení uznesenia, č. k. 4 Cb/1/2009-202 z 29. decembra 2011 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 19. decembra 2011, č. k. 4 Cb/1/2009-190 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 38 290,61 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že právny predchodca žalobcu D., spol. s r. o., H.D.H.Č., IČO: X. uplatnil protinávrhom z 30. septembra 2002 voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 351 233,98 eur (10 581 275 Sk).

Predmetná suma pozostáva zo zmluvnej pokuty vo výške 7 444 000 Sk, ušlého zisku vo výške 1 465 564 Sk, kompletizačnej prirážky vo výške 394 000 Sk a revízií a repasácií technologických zariadení vo výške 1 277 711 Sk.

Uznesením z 12. novembra 2009 (právoplatné 8. decembra 2009) súd prvého stupňa pripustil zámenu na strane žalobcu tak, že namiesto pôvodného žalobcu vstúpil do konania terajší žalobca.

Uznesením z 10. marca 2009 (právoplatné 16. marca 2009) súd prvého stupňa protinávrh žalovaného z 30. septembra 2002 vylúčil na samostatné konanie.

Právny predchodca žalobcu (ďalej len žalobca) ako zhotoviteľ a žalovaný ako objednávateľ uzatvorili 10. novembra 1993 zmluvu o dielo č. 12/0001/93 na dodávku a montáž technologickej časti stavby „Rozšírenie Č.S.“, pričom si dohodli termíny stavebnej pripravenosti: PS 01 07/94 (stav pripravenosti), 12/94 (ukončenie montáže), PS 02 07/94 - 12/94, PS 06 11/93 a 7/94 - 04/94, PS 08 03/94-04/94, PS 09 11/93-04/94.

Pre prípad omeškania objednávateľa - žalovaného so splnením záväzku podľa č. 1. 3 zmluvy si účastníci dohodli zmluvnú pokutu vo výške 500 Sk za každý deň omeškania.

Žalovaný si svoj záväzok nesplnil a dostal sa do omeškania, preto žalobca si uplatnil zmluvnú pokutu za:

- PS 01 2981 dní (od 1. júla 1994 do 30. septembra 2001) x 500 Sk, čo je 1 490 500 Sk,
- PS 02 2981 dní (od 1. júla 1994 do 30. septembra 2002) x 500 Sk, čo je 1 450 500 Sk,
- PS 06 2981 dní (od 1. júla 1994 do 30. septembra 2002) x 500 Sk, čo je 1 490 500 Sk,
- PS 08 3095 dní (od 1. marca 1994 do 30. septembra 2002), čo je 1 547 500 Sk,
- PS 09 2850 dní (od 1. novembra 1993 do 30. septembra 2002), čo je 1 425 000 Sk.

Zmluvná pokuta predstavuje celkom čiastku 7 444 000 Sk.

Ušlý zisk za prevádzkové súbory PS 01 a PS 02 v celkovej hodnote 9 770 428 Sk, z toho 15% predstavuje sumu 1 465 564 Sk.

Kompletizačná prirážka predstavuje čiastku 394 000 Sk a revízia a repasácia technologických zariadení sumu 1 277 711 Sk.

Súd prvého stupňa konštatoval, že účastníci konania si dodatkom č. 1 k zmluve o dielo dohodli nové termíny plnenia stavebnej pripravenosti u objektov PS 01, PS 02, PS 06 - časť na 03/95. V dodatku sú síce uvedené termíny ukončenia 03/94, ale ide o chybu, lebo z návrhu žalovaného vyplýva, že ide o termín ukončenia stavebnej pripravenosti 03/95.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že zo strany žalovaného neboli termíny stavebnej pripravenosti dodržané.

Žalovaný vzniesol námietku premlčania, preto súd prvého stupňa skúmal opodstatnenosť vznesenej námietky premlčania podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka a ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka. Žalobca si nárok uplatnil protinávrhom z 30. septembra 2002, ktorý bol prvostupňovému súdu doručený na pojednávaní 10. októbra 2002. Preto zmluvnú pokutu za omeškanie s ukončením stavebnej pripravenosti objektu PS 01, PS 02, PS 06 za obdobie od 1. júla 1994 do 30. septembra 2001 vyhodnotil súd prvého stupňa tak, že právo žalobcu na zmluvnú pokutu je premlčané za obdobie pred 10. októbrom 1998. Nárok žalobcu nie je premlčaný len za obdobie od 11. októbra 1999 do 30. septembra 2002, t. j. za 131 dní omeškania x 3 (tri stavebné objekty), t. j. spolu 393 dní omeškania x 500 Sk, spolu 6 190,66 eur (186 500 Sk) titulom zmluvnej pokuty.

V prevyšujúcej časti nároku na zmluvnú pokutu žalobu zamietol.

Nárok žalobcu na náhradu ušlého zisku považoval prvostupňový súd za opodstatnený. Hodnota prevádzkových súborov, ktoré neboli vinou žalovaného realizované, predstavuje hodnotu 9 770 428 Sk (§ 373 Obchodného zákonníka). Ušlý zisk súd prvého stupňa posudzoval podľa ust. § 381 Obchodného zákonníka, keď mal za to, že v danom odvetví je primeraný zisk vo výške 10%, a preto žalobe vyhovel vo výške 32 444,66 eur (977 428 Sk).

Uplatnený nárok žalobcu na kompletizačnú prirážku 394 000 Sk zamietol, lebo žalobca montáž technologického zariadenia nevykonal, rovnako žalobcovi nepriznal 1 277 711 Sk za revízie a repasáciu technologických zariadení, keďže žalobca v priebehu konania nárok náležitým spôsobom súdu nezdokladoval a nezdôvodnil.

Prvostupňový súd taktiež skúmal aktívnu legitimáciu žalobcu a konštatoval, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky Zmluvou o postúpení pohľadávky z 11. októbra 2002 z pôvodného žalobcu na terajšieho žalobcu.

Prvostupňový súd sa zaoberal nemožnosťou plnenia, pokiaľ nastane po vzniku záväzku, t. j. dodatočná nemožnosť plnenia a mal za to, že dôkazné bremeno spočíva na dlžníkovi. Žalovaný ako zhotoviteľ diela mal s Mestom S. uzatvorenú zmluvu o dielo na stavbu „Rozšírenie Č.S.“. Pre nedostatok finančných prostriedkov na strane objednávateľa došlo v mesiaci máj 1994 k pozastaveniu všetkých prác na uvedenej stavbe, a to napriek tomu, že žalovaný mal s predchádzajúcim žalobcom právne uzatvorenú zmluvu o dielo č. 12/001/93 z 10. novembra 1993, podľa ktorej mal predchádzajúci žalobca vykonať dodávku a montáž technologickej časti predmetnej stavby. Termíny stavebnej pripravenosti boli riadne

v zmluve dohodnuté. Žalovaný porušil zásadu pacta sunt servanda, pretože bez splnenia si notifikačnej povinnosti neinformoval predchádzajúceho žalobcu o tom, že si nesplnil záväzok zo zmluvy o dielo z 10. novembra 1993, zmluvy č. 12/001/93. Prvostupňový súd preto dospel k názoru, že v danom prípade nedošlo k dodatočnej nemožnosti plnenia, a teda ani k zániku záväzku zo zmluvy č. 12/001/92 z 10. novembra 1993.

Žalobca mal za to, že nedošlo k zániku záväzkov zo zmluvy o dielo. Súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 387 ods. 2 Obchodného zákonníka má za to, že premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov, s výnimkou vypovedať zmluvu uzatvorenú na dobu neurčitú. Zmluva o dielo č. 12/001/93 z 10. novembra 1993 nebola uzatvorená na dobu neurčitú, a preto došlo k premlčaniu práv z uvedenej zmluvy o dielo.

Prvostupňový súd preto vyhovel žalobe vo výške 1 153 543 Sk a o náhrade trov konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a aj žalovaný v zákonom stanovenej lehote, pričom ich odvolania majú náležitosti vyžadované v ust. § 205 O. s. p.

Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, a to do časti, ktorou bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi 38 290,61 eur a do výroku o trovách konania. Má za to, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu, a to nesprávnym hodnotením vykonaných dôkazov. Žalovaný namietal nielen premlčanie nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty ku dňu 1. januára 1996, resp. ku dňu 6. februára 1996, ale aj k tomuto termínu zánik zmluvy č. 12/0001/93 z dôvodu dodatočnej nemožnosti plnenia podľa ust. § 575 OZ v spojitosti s ust. § 352 ObZ. Žalovaný predložil na preukázanie zániku zmluvy dôkazy (dodatok č. 7 k zmluve o dielo, záznam z rokovania zo 14. apríla 1994, 18. mája 1994, odstúpenie od zmluvy o dielo z 22. novembra 1995, list z 9. februára 1996, zápisnicu o odovzdaní a prevzatí stavbny z 3. mája 1994 a 6. februára 1996 a zápis z 1. februára 1995). Žalovaný nebol vlastníkom pozemku a ani stavby, pre ktorú mal pôvodný žalobca zhotoviť technologické dielo. Medzi žalovaným a Mestom S. došlo k zániku zmluvy, čo žalovaný nemohol vedieť a predvídať. Došlo k zmene technologickej časti a technológiu dodal iný dodávateľ. Žalovaný v konaní nikdy netvrdil, že pre nedostatok financií na strane objednávateľa došlo v máji 1994 k pozastaveniu všetkých prác na stavbe a takáto skutočnosť v konaní ani nevyšla najavo. Žalovaný má za to, že preukázal dodatočnú nemožnosť plnenia, a preto došlo k zániku záväzku so žalobcom pre nemožnosť plnenia.

Žalovaný namieta v odvolaní aj výšku ušlého zisku, t. j. že výpočet základu 9 770 428 Sk je nesprávny. Rovnako bol nesprávny postup súdu pri skúmaní dôvodnosti vznesenej námietky premlčania. Rovnako žalovaný s poukazom na ust. § 157 ods. 2 O. s. p. namieta nepreskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku. Nesúhlasí ani s názorom prvostupňového súdu, že žalobca je v danej veci aktívne legitimovaný, keďže na zmenu účastníka konania sa podľa ust. § 92 ods. 3 O. s. p. vyžaduje súhlas toho, kto na jeho miesto má vstúpiť. Ďalej žalovaný poukázal na záhlavie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, kde má žalovaný uvedené nesprávne IČO a označenie právneho zástupcu žalovaného ako „komerčný právnik“, ako aj sídlo právneho zástupcu žalovaného je nesprávne uvedené ako: „P.K.“.

Prvostupňový súd nesprávne postupoval pri rozhodovaní o trovách konania, keď tieto účastníkom nepriznal, pričom rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Žalobca mal v konaní vo veci úspech v 1/10 a žalovaný v 9/10, preto je žalovaný názoru, že pri čiastočnom úspechu vo veci má žalovaný nárok na priznanie trov konania minimálne vo výške 8/10 z celkovej výšky trov konania. Preto navrhol, aby odvolací súd priznal žalovanému náhradu trov konania v celom uplatnenom rozsahu.

Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne a uloží žalobcovi povinnosť nahradiť mu trovy konania v sume 8 487,81 eur za prvostupňového konania a 10 369,24 eur na trovy odvolacieho konania.

Žalobca v odvolaní napadol rozsudok v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, a to pre chybný výpočet nepremlčanej časti nároku žalobcu. Poukazuje na nález Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Obdo V 49/2003 z 27. júna 2005, posudzujúceho existenciu nárokov zo ZOD č. 12/0001/93, ktorým bolo konštatované, že z tejto zmluvy vyplývajú záväzky objednávateľa zaplatiť zhotoviteľovi všetky škody a navyše náklady, ktoré vznikli prerušením prác na diele na podklade úkonu objednávateľa a že žalobca jednoznačne uplatňuje pohľadávku zo zmluvy o dielo, predstavujúcu hodnotu, ktorú si žalovaný objednal a nezaplatil. Zmluva o dielo č. 12/0001/93 z 10. novembra 1993 v znení dodatku č. 1 je doposiaľ platná a účinná, s tým, že objednávateľ sa nachádza trvale a sústavne v omeškaní. Žiadna strana od zmluvy neodstúpila a zmluvný záväzok ani inak nezanikol. Žalobca nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa o priemernej výške ušlého zisku, má za to, že v tejto oblasti je bežná marža 30%. Žalobca mal a vyvíjal náklady s kompletizačnou a inžinierskou činnosťou. Doklady súdu predložil. Revízie a repasáciu vykonala s. r. o. T.K., ktorá si vyfakturovala čiastku 1 277 711,20 Kč a túto čiastku jej žalobca uhradil. Preto žalobca navrhol,

aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej - zamietajúcej časti zmenil tak, že žalobe žalobcu v preukázanej výške vyhovie a rozhodne aj o trovách konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolania účastníkov konania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a po preskúmaní rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k názoru, že v predmetnej veci nie sú splnené podmienky pre potvrdenie, resp. zmenu napadnutého rozhodnutia.

Je nesporné, že účastníci konania - právny predchodca žalobcu a žalovaný - uzatvorili Zmluvu o dielo č. 12/0001/93 dňa 10. novembra 1993, pričom žalobca ako zhotoviteľ a žalovaný ako objednávateľ. Rozsah zmluvy o dielo je definovaný v čl. 2 - predmet zmluvy o dielo. Zároveň si účastníci tejto zmluvy dohodli termíny plnenia prevádzkových súborov PS 01, PS 02, PS 04, PS 06, PS 07, PS 08 a PS 09. V čl. 6 si zmluvné strany dohodli náhrady a sankcie.

Taktiež nie je sporné, aj keď túto skutočnosť žalobca odmieta, že na základe listu žalovaného zo 17. mája 1994 došlo k pozastaveniu prác na stavbe Č.S.. Týmto listom žalovaný pozastavil práce na predmetnej čističke a nežiadal pokračovať v prácach zabudovania technológie. Z obsahu listu, ktorým žalovaný žiadal žalobcu stornovať všetky objednávky a technologické dodávky strojov a zariadení, je možné vyvodiť, že išlo vlastne o odstúpenie od zmluvy v zmysle ust. § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka. Túto skutočnosť konštatuje Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku, sp. zn. Obdo V 49/2003 z 27. júna 2005.

Preto tvrdenie žalobcu, že zmluva o dielo stále platí, je nedôvodné a odvolací súd k nemu nemohol prihliadnuť.

Prvostupňový súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal so základnou otázkou, a to, kedy došlo k zániku zmluvy o dielo č. 12/0001/93, uzatvorenej 10. novembra 1993 v znení jej dodatkov.

Pri právnom posúdení a vyhodnotení tejto primárnej právnej skutočnosti nevzal prvostupňový súd do úvahy rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Obdo V 49/2003 a ani tvrdenia žalovaného, že k zániku zmluvy o dielo došlo 9. februára 1996. Z rozhodnutia súdu prvého stupňa (str. 6 napadnutého rozsudku posledný odsek a str. 7) vyplýva, že podľa § 387 ods. 2 Obchodného zákonníka, premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov, s výnimkou vypovedať zmluvu na dobu neurčitú. Prvostupňový súd mal za to, že zmluva o dielo č. 12/0001/93 z 10. novembra 1993 nebola uzatvorená na dobu neurčitú, a preto došlo

k premlčaniu práv z uvedenej zmluvy. Na druhej strane prvostupňový súd žalobe žalobcu v časti o zaplatenie 1 153 543 Sk vyhovel.

Odvolačí súd ďalej poukazuje i na znenie Zmluvy o dielo č. 12/0001/93 z 10. novembra 1993, a to čl. 11 bod 11.6, podľa ktorého je objednávateľ (žalovaný) oprávnený v každej dobe vyzvať písomne zhotoviteľa (žalobcu) na prerušenie prác na vykonanie diela.

Túto povinnosť si žalovaný splnil. V konaní na súde prvého stupňa však prvostupňový súd neskúmal, keďže ani nevykonal žiadne dokazovanie, aké kroky vykonal žalobca za účelom predídenia vzniku škody a viac nákladov.

Prvostupňový súd síce posudzoval tvrdenie žalovaného, či k zániku zmluvy nedošlo pre nemožnosť plnenia záväzku (§ 352 Obch. zák.), toto tvrdenie mal však za neopodstatnené, keďže dospel k záveru, že žalovaný ako zhotoviteľ mal uzatvorenú zmluvu o dielo „Rozšírenie Č.S.“ s Mestom S.. K pozastaveniu všetkých prác na uvedenej stavbe došlo pre nedostatok finančných prostriedkov na strane objednávateľa - Mesta S., čo pre súd prvého stupňa nebol dôvod zániku zmluvy pre nemožnosť plnenia. Súd prvého stupňa však nijako nevyhodnotil skutočnosť, že vlastníkom pozemku, na ktorom mala byť stavba „Rozšírenie Č.S.“ realizovaná, ako aj ČOV, boli v majetku objednávateľ, t. j. Mesta S., pričom žalovaný musel stavenisko odovzdať vlastníkovi, t. j. Mestu S.. K tejto okolnosti súd prvého stupňa zaujal záver, že nedošlo k dodatočnej nemožnosti plnenia, a teda ani k zániku záväzku zo zmluvy o dielo č. 12/0001/93. Toto konštatovanie je bez právneho vyhodnotenia, vzhľadom na list žalovaného zo 17. mája 1994 a listu z 24. mája 1994.

Podľa ust. 387 Obchodného zákonníka sa právo premlčí uplynutím premlčacej doby stanovenej zákonom. V predmetnej veci platí podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka všeobecná premlčacia doba, a to štyri roky. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, ktorú mal súd prvého stupňa posúdiť podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka v spojení s ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka, a to vo vzťahu k uplatnenej zmluvnej pokute, ako aj náhrade škody a ušlého zisku na základe protinávru žalobcu. Ku skúmaniu dôvodnosti, resp. nedôvodnosti námietky premlčania zo strany žalovaného však mohol prvostupňový súd pristúpiť až potom, keď z predložených dôkazov by vyvodil právny záver o základe sporu, t. j. či došlo k zániku zmluvy podľa ust. § 351 alebo 352 Obchodného zákonníka, či na strane žalovaného boli, resp. neboli splnené liberačné dôvody (§ 374) a či žalobca vyvinul všetko úsilie za účelom predídenia škody. Následne až po takto ustálenom skutkovom stave mal pristúpiť k skúmaniu dôvodnosti, resp. nedôvodnosti vznesenej námietky premlčania.

Odvolací súd poukazuje aj na konanie žalobcu, ktorý k odvolaniu pripojil objednávku č. 400129 zo dňa 12. augusta 1997, zmluvu č. 33/004/97 z 12. augusta 1997, ako aj faktúru č. 13997 na čiastku 1 205 320, ktorými dokladmi preukazuje v odvolacom konaní dôvodnosť uplatneného nároku za revízie a repasáciu technologického zariadenia pre Č.S.. K týmto dôkazom odvolací nemohol prihliadnuť vzhľadom na ukončené dokazovanie na súde prvého stupňa dňa 24. novembra 2011. Dôvodnosť náhrady sumy 1 205 320 (mena nie je uvedená) bude predmetom skúmania jej oprávnenosti na súde prvého stupňa.

Rovnako odvolací súd sa zaoberal dôvodmi uvedenými v odvolaní žalovaného, týkajúcich sa trov konania a konštatoval, že rozhodnutie je arbitrárne. Z rozhodnutia nie je zrejmé, že keď súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p., prečo účastníkovi, ktorý mal čiastočný úspech v konaní, mu trovy nepriznal, resp. aké dôvody viedli súd prvého stupňa k rozhodnutiu, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Bude preto úlohou súdu prvého stupňa, aby v novom konaní postupoval vo vyššie naznačenom smere, doplnil dokazovanie a následne rozhodol, a to aj o trovách odvolacieho konania.

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave, 22. februára 2012

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová